

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 19/06-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. januára 2006 predbežne prerokoval sťažnosť J. K., bytom P., ktorou namieta porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky legalizovaním volieb do zastupiteľského orgánu T. samosprávneho kraja uskutočnených 26. novembra 2005 a 10. decembra 2005 Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. decembra 2005 doručená sťažnosť J. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 2 ústavy „*legalizovaním volieb*“ do orgánov T. samosprávneho kraja uskutočnených 26. novembra 2005 a 10. decembra 2005 (ďalej len

„voľby do orgánov samosprávneho kraja“) Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“).

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že skutkový stav, v ktorom vidí porušenie označených článkov ústavy, spočíva v tom, že:

„Regionálne voľby do orgánov samosprávneho kraja v T. vyhlásené predsedom SNR Slovenskej republiky a uskutočnené dňa 26. 11. 2005 a dňa 10. 12. 2005 v súlade so zákonom č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a o doplnení Občianskeho súdneho poriadku účasťou 12,3 % oprávnených voličov dňa 26. 11. 2005 a účasťou 7,12 % oprávnených voličov zo dňa 10. 12. 2005 právoplatnosťou a legalizovaním volieb Ústrednou volebnou komisiou došlo k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľa.

Znakom demokratického štátu je vôľa väčšiny (vláda väčšiny).

Podstatou demokracie je nadradenosť občanov nad štátom vyjadrená tak, že všetka moc pochádza od občanov, ktorí ju vykonávajú prostredníctvom svojich volených zástupcov.

Demokracia je forma politického zriadenia, ktorá umožňuje všetkým plnoprávnym občanom účasť na správe a riadení štátu. Je založená na princípe podriadenia sa menšiny väčšine a uznania slobody a rovnosti občanov.

Neuskutočnením svojho volebného práva v predmetných voľbách som prejavil názor na mocenské pojatie štátu ako vlády silnejšieho nad slabšími, kde štátna moc neslúži ľuďom, ale ľudia slúžia štátu.

Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v čl. 2 ods. 1 ustanovuje, že štátna moc pochádza od občanov, ktorí ju vykonávajú prostredníctvom volených zástupcov alebo priamo. Tým je ústavnou formou vyjadrený základný princíp demokracie v právnom štáte, ktorým je zvrchovanosť občanov v Slovenskej republike. Výkon štátnej moci priamo občanmi je samostatnou formou uplatnenia moci v štáte občanmi, ktorí sú jej originálnymi nositeľmi, čo znamená, že všetky štátne orgány odvodzujú svoju právomoc od občanov ako zvrchovaného suveréna štátnej moci.

Občania v samosprávnom T. kraji nedelegovali v dostatočnom množstve svoje práva uchádzačom o poslanske mandáty, ako aj predsedovi samosprávneho kraja.

Jedným zo základných princípov práv občanov, ktorým sa realizuje ústavný princíp ich zvrchovanosti v štáte (čl. 2 ods. 1 ústavy), je základné právo upravené v čl. 30 ods. 1 ústavy, podľa ktorého majú občania právo zúčastňovať sa na správe vecí verejných priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Nedelegovaním svojho podielu moci v predmetných voľbách občania nepriamo uplatnili svoje právo upravené v čl. 30 ods. 1 ústavy. Uchádzači o moc nespĺňali predstavy občanov a nedávali záruku na riadny výkon právomoci prostredníctvom zastupiteľského orgánu.

Občania vo voľbách zobrali na seba zodpovednosť, ktorú parlament nechce, nemôže, nevie alebo nedokáže uniesť.

Voľby do T. samosprávneho kraja sú pre svoju podprahovú účasť nelegitímne a súbežne nelegálne a v rozpore s demokratickým a právnym štátom.

Na voľbe predsedu (župana) sa zúčastnilo 7 % oprávnených voličov, ktorí dali hlas dvom kandidátom na predsedu samosprávneho kraja.

12,3 % voličov zo dňa 26. 11. 2005 a 7,12 % voličov zo dňa 10. 12. 2005 nenaplnilo cieľ zvrchovanosti občanov delegovať legálne a legitímne prostredníctvom volieb politickú moc .

V nepriamej (zastupiteľskej) demokracii sa občan zúčastňuje na politickom rozhodovaní sprostredkované delegovaním svojho podielu na moci na zvolených zástupcov, ktorí naplňajú jeho vôľu v regióne.

Nelegálne zvoleným zástupcom neprekáža nedostatok podielu na moci, a potvrdzujú moje legitímne rozhodnutie vyjadriť svoj názor neuskutočnením volebného práva.“

Na základe uvedeného dospel sťažovateľ k názoru, že ministerstvo vnútra porušilo jeho právo na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 2 ústavy, ako aj „právo (...) na zvrchovaný, demokratický a právny štát ustanovený v čl. 1 Ústavy SR“ a „... právo ustanovené v čl. 2 Ústavy SR, na štátnu moc, ktorá pochádza od občanov, ktorí ju vykonávajú prostredníctvom svojich volených zástupcov“.

Podľa sťažovateľa došlo označeným postupom a konaním tiež k porušeniu princípu zvrchovanosti občanov nad štátnou mocou.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vo veci samej rozhodol týmto nálehom:

„Porušovateľ legalizovaním volieb do zastupiteľského orgánu T. samosprávneho kraja porušil základné práva a slobody sťažovateľa J. K. na zvrchovaný, demokratický a právny štát ustanovený v čl. 1 ods. 1 ústavy, práva na štátnu moc, ktorá pochádza od občanov, ktorí ju vykonávajú prostredníctvom svojich volených zástupcov ustanovenú v čl. 2 ods. 1 ústavy a práva na slobodu prejavu ustanovenú v čl. 26 ods. 2 Ústavy SR.

Sťažovateľ žiada ústavný súd za porušené základné práva a slobody zaručené a ustanovené v Ústave Slovenskej republiky a porušené postupom a konaním porušovateľa priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.“

Poukazujúc na svoje nepriaznivé majetkové, zárobkové a osobné pomery napokon sťažovateľ žiada, aby mu bol v konaní pred ústavným súdom ustanovený zástupca z radov advokátov.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania pred ústavným súdom je predovšetkým posúdenie namietaného porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 26 ods. 2 ústavy „*legalizovaním volieb*“ do orgánov samosprávneho kraja, a to pre „*podprahovú účasť*“ voličov, teda napriek tomu, že občania „... *nedelegovali v dostatočnom množstve svoje práva uchádzačom o poslanecké mandáty, ako aj predsedovi samosprávneho kraja*“.

Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. (...)

Prostredníctvom práva prijímať, vyhľadávať a rozširovať idey a informácie sa každému umožňuje dozvedieť sa informáciu a získať informáciu do svojej dispozičnej sféry a v nej informáciu spracovať pre svoju potrebu i potrebu iných, keďže v súlade s ústavou k nemu patrí aj právo informáciu ďalej rozširovať (II. ÚS 28/96).

Podstatou argumentácie sťažovateľa v okolnostiach prípadu je spájanie porušenia jeho základného práva na slobodu prejavu a práva na informácie zaručeného v čl. 26 ods. 2 ústavy s „*legalizovaním*“ volieb do samosprávneho kraja, čiže k porušeniu jeho označeného práva malo de facto dôjsť zistením a uverejnením výsledkov volieb do orgánov samosprávneho kraja a následným vydaním osvedčenia zvoleným kandidátom (§ 40, § 43 a § 44 zákona č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a o doplnení Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom pre odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným

právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03). Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 229/03).

Zistenie a uverejnenie výsledkov volieb a vydanie osvedčenia zvoleným kandidátom do orgánov samosprávneho kraja netvorí súčasť základného práva na slobodu prejavu a základného práva na informácie v zmysle čl. 26 ods. 2 ústavy, z čoho vyplýva, že práva tvoriace okruh čl. 26 ods. 2 ústavy nijako nesúvisia so skutkovým stavom, v ktorom vidí sťažovateľ porušenie svojich práv.

Preto s ohľadom na uvedené neprichádza do úvahy, aby ústavný súd sťažovateľom namietané „*legalizovanie volieb*“ do samosprávneho kraja mohol po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie jeho základného práva podľa čl. 26 ods. 2 ústavy, a v nadväznosti na to odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 1 ústavy štátna moc pochádza od občanov, ktorí ju vykonávajú prostredníctvom svojich volených zástupcov alebo priamo.

K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 1 ústavy poukazuje ústavný súd na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej sa ich aplikácia v individuálnych sťažnostiach viaže na vyslovenie porušenia osobitne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľa (ide teda o sprievodný účinok porušenia základného práva alebo slobody). Zásady vyjadrené v uvedených článkoch ústavy vyjadrujú podstatu základných práv

ako prirodzených práv človeka a majú univerzálny charakter a „nemôžu plniť poslanie priamo aplikovateľných ustanovení v individuálnych konaniach o sťažnostiach“ (m. m. II. ÚS 821/00, II. ÚS 104/04, IV. ÚS 257/04). Ide o ústavné direktívy adresované predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov (m. m. II. ÚS 123/02, IV. ÚS 193/04). Z toho dôvodu vyhodnotil ústavný súd aj namietané porušenie uvedených článkov ústavy ako zjavne neopodstatnené.

Zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti možno napokon vyvodit' aj z toho, že sťažovateľom označený porušovateľ jeho práv, t. j. ministerstvo vnútra, do samotného volebného procesu aktívne nevstupuje a nie je nositeľom tých povinností, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, ale plní len pomocné a archivačné úlohy spojené s voľbami do orgánov samosprávneho kraja. Vzhľadom na to ani nemôže byť subjektom spôsobilým porušiť základné právo sťažovateľa (m. m. II. ÚS 201/03) a aj z toho dôvodu medzi sťažovateľom uvádzanými skutočnosťami a namietaným porušením jeho základných práv nie je relevantná priama súvislosť (m. m. I. ÚS 229/03).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáhal jeho priznania, osobitne nezaoberal. Z toho dôvodu považoval ústavný súd tiež za bezpredmetné zaoberať sa žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2006